

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Repovesi nationalpark

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om Repovesi nationalpark skall stiftas. Repovesi nationalpark skall inrättas på statsägda områden i Valkeala och Mäntyharju kommuner i enlighet med naturvårdslagen. Genom att denna nationalpark inrättas kommer det ståtligaste och mest ödemarksartade området med berg, skogar och sjöar i sydöstra Finland att bli skyddat. Riksdagen har i sin skrivelse i ärendet förutsatt att regeringen börjar bereda skyddet

av Repovesiområdet med sikte på att en nationalpark skall inrättas där. Statsrådet har föreslagit vissa områden som skall ingå i nationalparken till Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000. Den föreslagna Repovesi nationalpark ägs av staten och den har en areal av ca 1540 hektar. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och propositionens syfte

Utvecklingen av nätet av nationalparker i Finland syftar till att det skall bli så representativt som möjligt både vad naturens variationsrikedom beträffar som i regionalt hänseende. I södra Finland är den biologiska diversiteten och antalet arter och naturtyper störst. Å andra sidan har den ursprungliga naturen i södra Finland i snitt bevarats i mindre omfattning än i andra delar av landet, vilket gör det särskilt viktigt att naturen här skyddas. På grund av att naturområdena har splittrats i dessa trakter, som hör till mest tätbebyggda områdena i landet, finns det mycket få tillräckligt vidsträckt och relativt naturliga områden som lämpar sig som nationalparker.

I sydöstra Finland finns i detta nu två nationalparker, Valkmusa och Östra Finska vikens nationalparker. Valkmusa nationalpark representerar huvudsakligen myrnaturen, medan Östra Finska vikens nationalpark är ett skyddsområde för skärgårdsnaturen.

Den föreslagna Repovesi nationalpark är med tanke på förhållandena i södra Finland exceptionellt vidsträckt, en helhet av skogar och bergstrakter som är så gott som

obebyggd. Topografin är storslagen och mycket varierande, en ödemark med höga berg, skogar och sjöar. Då Repovesi nationalpark inrättas förbättras skyddet av skogsnaturen i landets sydligaste delar avsevärt. Med tanke på skyddet bör också skogar som tidigare nyttjats ekonomiskt återställas i ursprungligt skick.

Hela nationalparkens område består av berg och backar. I berggrunden finns ett antal brytningslinjer från nordväst till sydost och från nordost till sydväst. Höjdskillnaderna är stora. Mer än 60 m höga klippor stupar ned till sjöstränderna. Nedanför klippbranterna finns områden med ståtliga klippblock.

Skogarna i området är huvudsakligen talldominerade moar, men i dalsänkorna förekommer också ren granskog. Inslagen av björk och asp är ställvis rikliga. Efter de skogsbränder som i tiden gått över trakten finns det alltjämt på tallmoarna rikligt med upprättstående uråldriga tjärstubbbar.

Av de frodigare typerna av vegetation kan man ställvis påträffa bergslundar. Myrarna är små sänkor typ grankärr, tallkärr eller fattigkärr i dalarna mellan bergen och invid tjärnarna.

Inom det område som skall skyddas i Repovesi ligger talrika obebyggda sjöar, tjärnar och gölar.

Till de däggdjur som påträffats i Repovesiområdet hör bl.a. björn, lo, utter och flygekorre. Bävvrarna har invaderat nästan alla lämpliga habitat, och i många tjärnar och bäckar stöter man på deras stackar och dammar.

På ödemarkstjärnarna häckar årligen 6 – 10 par smålommar. Beståndet hör till de tätaste i Finland. Tretåiga hackspetten, lundsångaren och mindre flugsnappare förekommer i området. Där finns också den mest hotade skogsfågelarten i Finland, nämligen vitryggiga hackspetten. De branta klipporna erbjuder boplatser för såväl korp som berguv. Nattskärran häckar på många håll på moarna i Repovesi. Beståndet av tjäder är rikligt, och också sparvugglan och stjärtmesen häckar där.

Av de stora fjärilarna påträffas bland annat aspfjärilen och hagtornsfjärilen.

Det föreslagna området för Repovesi nationalpark uppfyller följaktligen de allmänna förutsättningar för att en nationalpark skall inrättas som räknas upp i 10 § 2 mom. naturvårdslagen (1096/1996).

De områden som skall ingå i nationalparken är i statens ägo, och parkens areal är mer än 1000 hektar. Området har betydelse som en allmän natursevärdhet och med tanke på det allmänna intresset för naturen. Det är relativt lätt att ta sig dit, och där finns redan utfärdsrutter med tillhörande tjänster. Därigenom uppfyller Repovesiområdet också de särskilda förutsättningar för att en nationalpark skall inrättas som ingår i 11 § naturvårdslagen.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Projektets statsekonomiska verkningar härrör huvudsakligen från förvärvet av de områden som behövs för nationalparken. Av det område på ca 1540 hektar som skall ingå i parken har staten år 1991 köpt ca 500 hektar för naturskyddsändamål. Köpepriset för detta område var då sex miljoner mark (1 miljon euro). Senare har helheten kompletterats genom vissa smärre köp.

Skogsbolaget UPM-Kymmene Abp gav 12.11.2001 ett pressmeddelande om sin avsikt att till staten donera ca 500 hektar

mark i Repovesi i syfte att skapa förutsättningar för att Repovesi nationalpark kunde bli tillräckligt omfattande. Bolaget har sedermera med ett gåvobrev daterat 16.5.2002 till staten överlåtit ca 560 hektar för ovan nämnda ändamål. Bolagets donation innebär i praktiken att de arealmässiga förutsättningarna för en nationalpark är för handen, och de statsägda områdena har också i övrigt blivit sådana att det kan anses ändamålsenligt att inrätta en nationalpark.

I parkområdena ingår också ett ca 700 hektar stort område som används av försvarsmakten och som i samband med att statens fastighetsförvaltning omorganiserades fördes över från försvarsministeriets förvaltningsområde så att det nu är i Forststyrelsens besittning.

Avsikten är att Repovesi nationalpark i framtiden skall utvidgas ytterligare genom förvärv av lämpliga områden. Dessa förvärv genomförs inom ramen för de årliga anslagen och med användning av andra till buds stående instrument. En förrättning för inlösen till staten för naturskyddsändamål av ett ca 82 hektar stort område är som bäst anhängig; detta område har ett läge som med tanke på skyddet är centralt. Området införlivas senare i nationalparken då den har inrättats.

För skötseln av nationalparken, anläggningen av tjänster för allmänheten och övervakningen av området används de årliga anslagen i statsbudgeten för skötsel av naturskyddsområden och för husbyggnadsprojekt. Kostnaderna för planeringen av parkverksamheten, naturvården, guidningen och upprätthållandet av tjänsterna uppgår årligen till ca 100 000 euro. I summan ingår också de kostnader som Forststyrelsen, i enlighet med en separat överenskommelse, åsamkas av skötseln och användningen av det till nationalparken gränsande naturskyddsområde som UPM-Kymmene Abp äger. Utan ett separat anslag är det inte möjligt att uppföra ett nybygge i klassen naturcentrum, om anslagen för skötsel av naturskyddsområden och för husbyggnadsprojekt hålls på nuvarande nivå. Det finns också möjlighet att över EU-programmen ansöka om investeringsmedel för byggande av naturcentret. Forststyrelsen uppskattar kostnaderna för fastighetsbildning till ca 40 000 euro. Men de nationalekonomiska verkningarna av att nationalparken inrättas är i alla fall relativt blygsamma.

2.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

De områden som föreslås för Repovesi nationalpark förblir i Forststyrelsens besittning. Att parken inrättas har alltså inga organisatoriska verkningar.

På basis av 19 § naturvårdslagen skall en skötsel- och nyttjandeplan utarbetas för skötseln av nationalparken och utveckling av tjänsterna för allmänheten. I detta sammanhang undersöks i detalj behovet av utfärdstjänster, guidning och naturvård i parken.

Eftersom Repovesiområdet har ett bra läge och det är lätt att ta sig dit lämpar det sig väl för utfärder och undervisningsändamål och för att främja det allmänna intresset för naturen. Avsikten är att där skall byggas guidningsställen och anläggas naturstiggar. De nuvarande utfärdstrutternas och platserna där man kan göra upp eld kommer att kompletteras. Det är meningen att skogarna i nationalparken skall återföras i naturtillstånd så att strukturen i skogsdungarna kommer att motsvara naturskog. För återställning av skogarna och för andra naturvårdsändamål finns möjlighet att ansöka om stöd över EU-instrumentet Life Nature.

De verkningar som de ovan nämnda planerings- och skötselarbetena har i fråga om personal uppgår till 1,5 – 3 årsverken, beroende på vilken nivå guidningen och vården skall ha.

2.3. Miljö- och andra verkningar

Att Repovesi nationalpark inrättas har särskild betydelse med tanke på skyddet av skogarna i södra Finland. Av skogarna i södra Finland är i snitt bara en procent skyddad. I sydöstra Finland, Kymmenedalen och södra Karelen är motsvarande tal bara en halv procent. Genom att Repovesi nationalpark inrättas kan skyddsnivån i sydöstra Finland höjas till samma nivå som i södra Finland i övrigt. Nationalparken är det enda mer omfattande område där skogsnaturen i sydöstra Finland skyddas. Detta projekt förverkligar också det mål i det nationella skogsprogrammet som går ut på att förbättra skyddet av skogarna i södra Finland.

3. Beredningen av ärendet

Nationalparkskommittén föreslog i sitt betänkande, daterat 27.10.1976 (KB 1976:88) att Repovesi nationalpark skulle inrättas med en areal av 2890 hektar. Statsrådet fattade 20.12.1990 ett principbeslut om att Repovesiområdet skulle införlivas i det riksomfattande strandskyddsprogrammet. Repovesi ingår också i de områden som statsrådet 20.8.1998 beslöt föreslå för införlivning i det allmänneuropeiska nätverket Natura 2000. Natura 2000-området i Repovesi har en areal av 4080 hektar. Finlands naturskyddsförbund r.f., Världsnaturfonden WWF, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto r.y., BirdLifeSuomi r.y. samt Jordens vänner i Finland r.f. har 24.5.1999 hos miljöministeriet värdjat om att skyddet av Repovesi skall främjas. Sydöstra Finlands miljöcentral och Forststyrelsens naturtjänster för östra Finland har 22.5.2000 hos miljöministeriet gjort en framställning om att en nationalpark skall inrättas i Repovesi.

Riksdagen har behandlat ett av 102 riksdagsledamöter undertecknat initiativ till lag som gäller Repovesi nationalpark. I detta sammanhang har riksdagen 31.3.2000 tillställt statsrådet en skrivelse där riksdagen förutsätter att regeringen i anslutning till utredningen om skyddet av skogarna i södra Finland omedelbart inleder förberedelser för att skydda Repovesiområdet med målet att en nationalpark skall inrättas där på en areal av ca 1000 hektar. Det förutsattes att beredningen skulle ske i samråd med olika parter på det lokala planet och med försvarsministeriet.

Innan utlåtanden om frågor som gäller skyddet av Repovesiområdet inhämtades har diskussioner i flera repriser förts med den största markägaren i området, UPM-Kymmene Abp. Motsvarigt har förberedande underhandlingar förts med försvarsministeriet i anslutning till den militära användningen av området.

Utlåtanden om propositionen har inhämtats av försvars-, jord- och skogsbruks-, justitie- och finansministerierna, Forststyrelsen, Sydöstra Finlands och Södra Savolax miljöcentraler, Kymmenedalens och Södra Savolax förbund, Valkeala och Mäntyharju kommuner, UPM-Kymmene Abp, Finlands naturskyddsförbund r.f., Världsnaturfonden WWF, Natur och Miljö r.f., Birdlife Suomi r.y., samt Maan ystävä i Finland r.f. Utlåtandena understöder över lag att en

nationalpark inrättas. Försvarsministeriet anser dock att områden som aktivt används av försvarsmakten inte borde införlivas i den planerade nationalparken. Om nationalparken i alla fall inrättas i den planerade omfattningen, anser försvarsministeriet det ytterst viktigt att förutsättningarna för försvarsmaktens verksamhet och utveckling säkras i samband med lagberedningen och i skötsel- och nyttjandeplanen för nationalparken.

4. Andra faktorer som inverkat på propositionen

Till Repovesi nationalpark ansluter sig direkt ett ca 1380 hektar stort område som ägs av UPM-Kymmene Abp. Bolaget lämnade 16.5.2002 in en ansökan till sydöstra Finlands miljöcentral om att detta område skall fridlysas. Det privata naturskyddsområde som skall inrättas där ligger direkt intill den föreslagna nationalparken, och fridlysningsbestämmelserna kommer i fråga om bevarandet av områdets natur att motsvara fridlysningsbestämmelserna för nationalparken. Detta privata naturskyddsområde har synnerligen stor betydelse med tanke på den helhet som skall skyddas och särskilt med tanke på uppläggnings- och guidningen samt utfärder och rekreation i området. Avsikten är att enhetliga skötsel- och nyttjandeplaner skall göras upp för bolagets

naturskyddsområde och för nationalparken. Forststyrelsen och bolaget ingår ett avtal där Forststyrelsen förbinder sig att svara för att tjänsterna inrättas och fungerar i det område som bolaget äger.

De östliga delarna av nationalparken hör i stor utsträckning till försvarsmaktens skjut- och övningsområde Pahkajärvi. Detta område är Östra försvarsområdets viktigaste skjut- och övningsområde som har nationell betydelse i försvarssammanhang och där försvarsmaktens verksamhet utvecklas så som den nyaste vapentechnologin och militärtekniken förutsätter. Den som huvudsakligen nyttjar skjut- och övningsområdet är Karelska Brigaden, som är förlagd till Vekarajärvi och som i den försvarspolitiska redogörelse som riksdagen godkände år 1997 har definierats som Östra försvarsområdets beredskapsförband. Av säkerhetsskäl är det följaktligen viktigt att det för den del av nationalparken som faller inom skjut- och övningsområdet ställs upp sådana förbud och begränsningar som gäller rörelse och vistelse där och som inte motiveras med naturvårdsskäl. Detta faktum har beaktats i lagen om inrättandet av nationalparken. Det ovannämnda området kommer också att märkas ut i terrängen, och även i övrigt ägnas säkerhetsaspekterna särskild uppmärksamhet. Bullret från skjutövningarna påverkar också nationalparkens område.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. *Inrättandet av nationalparken.* I denna paragraf stadgas om inrättandet av Repovesi nationalpark enligt 11 § naturvårdslagen samt om syftet med att nationalparken inrättas.

2 §. *Läge och gränser.* I denna paragraf stadgas att nationalparken inrättas på statsägda områden i Valkeala och Mäntyharju kommuner. Gränserna för nationalparken har i detalj angetts på den karta som bifogats propositionen.

3 § *Hänvisningsbestämmelse.* Den nuvarande naturvårdslagen innehåller bestämmelser om ett flertal sådana ärenden om vilka tidigare

stadgades i samband med att naturskyddsområdena inrättades. Bestämmelser om fridlysnings- och undantag från fridlysningsbestämmelserna ingår i 13 – 15 § naturvårdslagen, om skötsel- och nyttjandeplanen i dess 19 §, om ordningsstadgan i 20 §, om utmärkning av gränserna för naturskyddsområden i 21 §, om införlivning i nationalparken av områden som förvärvats i detta syfte i 22 § och om myndigheternas rätt till omhändertagande i 60 §. Eftersom det, när man stadgar om att ett område inrättas som ett naturskyddsområde, inte finns skäl att upprepa de bestämmelser i naturvårdslagen

som gäller området, har den nuvarande naturvårdslagen avsevärt minskat behovet av reglering då naturskyddsområden inrättas.

I denna paragraf ingår därför bara en hänvisning till naturvårdslagen, vars bestämmelser om nationalparker, såsom fridlysningsbestämmelserna, som sådana skall tillämpas på den nya nationalparken.

Enligt 7 § naturvårdsförordningen (160/1997) är de naturskyddsområden som staten äger i Forststyrelsens besittning, om inte annat uttryckligen bestäms då området inrättas. Eftersom det är meningen att Repovesi nationalpark skall vara i Forststyrelsens besittning, behövs något uttryckligt stadgande om detta inte.

4 §. *Begränsning av färd och vistelse i området.* Enligt 18 § naturvårdslagen kan färd och vistelse i en nationalpark begränsas under förutsättning att detta krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området. I östra delen av Repovesi nationalpark ingår ett vidsträckt område som samtidigt är en del av Pahkajärvi skjut- och övningsområde. Området används av Östra försvarsområdets truppavdelningar, i huvudsak Karelska Brigaden. I största delen av detta område råder redan besöksförbud med stöd av 2 b § lagen om försvarsmakten (1045/1997). Då detta område nu också blir en del av Repovesi nationalpark, bör denna paragraf för tydlighetens skull skrivas så att färd och vistelse i en del av nationalparken också kan förbjudas eller begränsas av försvars- och säkerhetsskäl. Skjut- och övningsområdet har märkts ut på den karta som bifogats propositionen.

Av ovan nämnda anledning kommer

Repovesi nationalpark att innehålla en stort område där besöksmöjligheterna kraftigt begränsats.

5 §. *Närmare bestämmelser.* Enligt denna paragraf utfärdas vid behov en statsrådsförordning med närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Enligt 16 § naturvårdslagen kan genom förordning stadgas om att vissa områden är undantagna från fridlysningsbestämmelserna för nationalparken. Avsikten är att samtidigt som lagen om Repovesi nationalpark stadfästs utfärda en statsrådsförordning enligt vilken försvarsmakten i den del av parken som försvarsmakten använder tillåts genomföra sådana övningar, som anknyter till den partigångar- och spaningsutbildning som huvudsakligen sker till fots och som syftar till att lära ut färdigheter att röra sig i vildmarken. Vid övningarna följs direktiven i försvarsmaktens miljövårdsprogram genom att hänsyn tas till naturvårderna. Nämnda aspekter beaktas vid upprättandet av skötsel- och nyttjandeplanen för nationalparken.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Repovesi nationalpark

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Nationalparkens syfte

För att skydda exceptionellt representativa bergsformationer, insjö- och skogsnaturen i sydöstra Finland och för att skydda och vårda de arter som förekommer där samt med tanke på utfärder, undervisning och forskning inrättas Repovesi nationalpark som är en sådan nationalpark som avses i naturvårdslagen (1096/1996).

2 §

Läge och gränser

Repovesi nationalpark omfattar ca 1540 hektar statsägda områden i Valkeala och Mäntyharju kommuner. Gränserna för nationalparken har märkts ut med en röd streckad linje på den karta som utgör bilaga till denna lag.

3 §

Hänvisningsbestämmelse

I fråga om Repovesi nationalpark gäller till övriga delar vad som bestäms om nationalparker i naturvårdslagen, med undantag av 14 § 1 mom. 6 och 8 punkten samt 15 § 5 och 7 punkten.

4 §

Begränsning av färd och vistelse

I vissa delar av Repovesi nationalpark kan färd och vistelse förbjudas eller begränsas också på andra grunder än enligt 18 § naturvårdslagen, enligt vad som separat stadgas om begränsning av färd och vistelse med tanke på försvarsmaktens behov. Den del av nationalparken där färd och vistelse kan förbjudas eller begränsas på de grunder som anges i 1 mom. har märkts ut på den karta som utgör bilaga till denna lag.

5 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom

statsrådets förordning.

Ikraftträdande

6 §

Denna lag träder i kraft den 200

Helsingfors den 23 augusti 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jouni Backman*